

Plan for

Psykososialt kriseteam

Målselv Kommune

Innholdsfortegnelse:

1. INNLEDNING
2. LOVGRUNNLAG
3. GENERELT
4. MÅLSETTING
5. PRINSIPPER FOR DET PSYKOSOSIALE ARBEIDET
6. KRISETEAMETS OPPGAVE
7. KRISETEAMETS FUNKSJON
8. MÅLGRUPPE
9. VARSLINGSPLAN
10. PSYKOSOSIALT KRISETEAM – SAMMENSETNING OG VARSLINGSLISTE
11. IVERKSETTING AV TILTAK / ETABLERING AV STØTTEAPPARAT FOR MENNESKER I KRISE
12. INFORMASJON
13. VEDLEGG

1. Innledning

Lov om helsemessig og sosial beredskap trådte i kraft 01.01.01.

Fra 01.07.03 skulle alle kommuner ha egne planer for helsemessig og sosial beredskap. Målselv Kommune skal innen sommeren 2004 ha innarbeidet plan om helsemessig og sosial beredskap i overordnet krisehåndteringsplan.

Kommunen har i henhold til Lov om helsemessig og sosial beredskap ansvar for å planlegge og gjennomføre tiltak for å opprettholde tilstrekkelig tilbud under ulykker, katastrofer og kriser.

Det psykososiale kriseteamet har sin forankring i omsorgsavdelinga og tiltak utløses gjennom RE- ledere, PRO øvre, PRO nedre, sosial og helse.

Ved etablering av kriseledelse ved store ulykker og katastrofer, vil det psykososiale kriseteamet inngå som en ressurs i dette.

2. Lovgrunnlag

Lov om helsemessig og sosial beredskap. Lovens formål:

Verne befolkningens liv og helse og bidra til at nødvendig helsehjelp og sosiale tjenester kan tilbys befolkningen under krig og ved kriser og katastrofer i fredstid.

For å ivareta lovens formål skal virksomheter loven omfatter kunne fortsette og om nødvendig legge om og utvide driften under krig og ved kriser og katastrofer i fredstid på basis av den daglige tjeneste. Oppdatere planverk og ha regelmessige øvelser slik det er bestemt i eller i medhold av loven.

Arbeidet reguleres også i følgende lovverk:

- Lov om helsepersonell
- Lov om helsetjenester i kommunen
- Lov om sosiale tjenester
- Lov om barneverntjenester

3. Generelt

Sorg skal ikke behandles, men må gjennomleves.

I denne prosessen er familie, venner og det øvrige sosiale nettverk det viktigste grunnlaget for at mennesker i kriser skal finne tilbake til et liv som etterhvert får tilbake sin mening. For noen mennesker som har opplevd spesielt sterke og dramatiske hendelser kan det være nødvendig med profesjonell krisehjelp.

Kriseteamet skal ikke erstatte den støtte og hjelp familie, venner og nærmiljø kan gi. Det må heller ikke ta fra individ, familie, venner og nærmiljø det ansvar de har for seg selv, sine nærmeste og sitt miljø.

Kriser skal håndteres på lavest mulig nivå. Ved kriser hvor virksomhetens ordinære ressurser ikke strekker til, kan det hentes ressurser gjennom det tverrfaglige kriseteam som den foreliggende plan omhandler.

Ansvarskjeden ved kriser er:

1. selvhjelp
2. familie og venner
3. nærmiljø, lokalsamfunn
4. primær helse- og sosialtjeneste
5. psykiatrisk spesialisttjeneste
6. katastrofepsykiatri på landsbasis

Senfølger etter kriser og katastrofer kan behandles og bearbeides. Imidlertid er det bedre å forebygge enn å reparere, og dette er primærmålsettingen for det psykososiale krisearbeidet i Målselv Kommune.

4. Målsetting

Målet for kommunalt krisearbeid vil være å gi innbyggerne i Målselv kommune et tilbud om psykososial støtte ved påkjenninger som er så store at de overskrider personens mulighet og ressurser til å mestre situasjonen og å hindre eller minske de psykiske skadevirkningene slike påkjenninger kan gi.

Det psykososiale kriseteamet skal være en ressurs i tillegg til den bistanden som ytes gjennom det ordinære tjenesteapparatet.

5. Prinsipper for det psykososiale krisearbeidet.

Integrering

Alt beredskapsarbeid skal ha sin basis i det ordinære tjenesteapparatet. Dette ligger som prinsipp i Lov om helsemessig og sosial beredskap.

Dette innebærer en virksomhetsplanlegging hvor dette området inngår.

Ressurspersonell skal utpekes og kompetanseheving innen beredskaps- og krisearbeid skal inngå i virksomhetens opplæringsplan.

Tverrfaglig samarbeid

Tverrfaglig samarbeid er et nedfelt prinsipp for hele tiltakskjeden. Det er i krisesituasjoner nødvendig med felles, koordinert innsats fra ulike etatenes fagpersoner, skole, helse, sosial, politi, kirke med flere.

Koordinering

All erfaring og faglige tilrådinger tilsier at kriseteamet har best mulighet til å lykkes når koordineringen av krisearbeidet er godt forankret på et sted. Det psykososiale støtteapparatet vil bli koordinert fra ledelsesnivå i Omsorgsavdelinga.

6. Kriseteamets oppgave

Akutfasen

Legevaktsentralen er døgnbemannet og er ofte den første som får melding om en akutt situasjon. En lege har akuttberedskap og vil raskt kunne tiltre i en krisesituasjon.

Kriseteamet har ingen spesifikk døgnberedskap ut over legevakten.

Kriseteamet skal være støttende, koordinerende og operativt ledd i den akutte kriseberedskapen definert ut fra den aktuelle situasjonen.

Kriseteamets medlemmer, inkludert prest kan kontaktes og vil tre i funksjon så raskt det er mulig, sett opp mot at de ikke inngår i etablert vaktordning utenfor arbeidstid.

Oppfølgingsfasen

De behov som oppstår og som synliggjøres i den akutte fasen må ivaretas innenfor det ordinære tjenesteapparatet. De videre behov, og behov for tverrfaglige drøftinger ivaretas i henhold til systemer og rutiner som finnes.

Ved behov kan det opprettes arbeidsgrupper med fagpersoner knyttet til spesifikke oppgaver. I arbeidsgruppene kan det være naturlig at kriseteamet er representert.

Etterarbeid

Etter kriseintervensjon innkaller kriseteamet til et oppfølgingsmøte for evaluering av beredskap og videre tiltak.

Kompetanse

Utgjøre kommunens samlede fagkompetanse på dette området og medvirke i utvikling av kompetanse.

7. Kriseteamets funksjon

Ulykker/dødsfall innenfor kommunal virksomhet

Når ulykker/dødsfall skjer innenfor virksomheter i Målselv Kommune, forutsettes det at virksomheten selv har en plan for hvordan dette skal håndteres. Kriseteamet kan bistå ved behov.

Ulykker/dødsfall utenfor kommunal virksomhet

Kriseteamet involveres etter varslingsplan i punkt 9

8. Målgruppe

Risiko og sårbarhetsanalyser (ROS) har identifisert følgende risiko og fareområder på disse områdene:

- Brå og uventet alvorlig ulykke eller død utenfor hjemmet
- Selvmord i eller utenfor hjemmet
- Brå og uventet alvorlig ulykke eller død av en eller to foreldre
- Brå og uventet død hvor etterlatte ikke har pårørende
- Andre større ulykker eller katastrofer
  - Buss- og bilulykker
  - Rasulykker
  - Vold og trusler
  - Voldtekt/drap

Hendelser hvor barn og unge er involvert prioriteres.

9. Varslingsplan

Erfaring viser at varsling om ulykker og kriser kan komme fra ulike hold. Dette kan være:

- Interkommunal legevaktsentral
- Lege
- Politi
- AMK sentralen
- Brannvesen
- Begravelsesbyrå
- Ulike virksomheter i kommunen
- Kommunens ledelse
- Andre

Ved andre henvendelser og/eller kriseteamets medlemmer selv vurderer at behovet for å tre i funksjon er tilstede, avklares dette med vakthavende lege, eventuelt varsles kommunens kriseledelse.

Lege/legevaktsentral

Den kommunale førsteinstansen i psykososial kriseberedskap er ofte interkommunal legevaktsentralen og legekantoret. Legevaktsentralen er bemannet hele døgnet med helsepersonell. Legekantoret er bemannet med lege på dagtid.

Legevakt operatørens oppgave:

- Ta imot henvendelser
- Samordne med vakthavende lege
- Vurdere behov for psykososial kriseberedskap i henhold til beskrevne målgrupper
- Kontakte koordinator for psykososialt kriseteam eller øvrig ledelse i omsorgsavdelingen. (Skjema "Melding til kriseteamet i Målselv" brukes).
- I samråd med ledelsen vurdere hvilke ressurser som bør settes inn.

10. Kommunens psykososiale kriseteam består av følgende medlemmer:

Funksjon	Navn	Tlf. Arbeid	Mobil	Tlf. privat	Stedfortreder
Koordinator Kriseteam	Oddmund Eriksen	77832500	90675223	77833542	Ingvar Røv 97526444 priv 90045877
Prost	Gunn Elvebakk	77 83 08 90	41571356	41571356	John Daniel Solhaug 92244988
Lege	Oddmund Eriksen	77 83 25 00	906 75 223	77 83 35 42	Siv-Hege Severi 93468845

Ved behov kan teamet utvides med andre av kommunens fagpersonell:

Funksjon	Navn	Tlf. arbeid	Tlf. privat
Rådmann	Hogne Eidissen	90782522	
Kommunalsjef Helse	Stig Arne Holtedal	92461616	
Kommunalsjef oppvekst	Erik Myre	41553373	
Ledende helsesøster	Magrit Vevatne	93468707	
Enhetsleder bo og oppfølging.	Siv-Hege Severi	93468845	
Enhetsleder familieenheten	Siv-Hege Severi	93468845	93468845
PRO sjef nedre	Elin Aas	91199056	
PRO sjef øvre	Trine Bøe	901 03 827	
Jordmor	Ruth Tollefsen	416 38 200	
Leder barnevern	Tone Strømholt	99375516	77 83 47 32
NAV	Ingvild Haugli Endresen	772 85449	91717491

Kriseteamet etableres ved: Målselv Helsecenter
Telefon: 41529699

Kriseteamets oppgaver:

1. Vurdere hva slags type hjelp som skal gis, og omfanget av hjelpen
2. Avklare hvem som skal ha hjelp og støtte
3. Sette i verk tiltak og gjennomføre tiltak
4. Evaluere situasjonen og samordne innsatsen
5. Avgjøre hvor lang tid gruppens innsats skal vare
6. Vurdere om det er behov for felles markering
7. Aktivisere sosialt nettverk
8. Sørg for at kriserammede blir fulgt opp
9. Tilrettelegge for selvhjelp – normalisering
10. Når ”hendelsen” er over skal det være en oppsummering med gjennomgang av situasjonen og beskrivelse av eventuelle forbedringspunkter, samt avklare hvem som har ansvaret for oppfølging

11. Bidra til økt kompetanse omkring temaet ”mennesker i krise og psykososial førstehjelp”
12. Gjennomføre realistiske øvelser jevnlig
13. Ved tvil kontaktes kriseledelsen om bruk av kriseteamet

11. Iverksetting av tiltak / Etablering av støtteapparat for mennesker i krise

Tiltak kan rette seg mot

- Ofre
- Pårørende
- Andre involverte

Informasjon om tilbud i det ordinære tiltaksapparatet eller spesialisthelsetjenesten. Samling av ofre og de berørte i grupper med gjennomgang av ulykke.

Mottak av melding:

Den som har mottatt meldingen sørger for å få situasjonsoversikt og gjøre den første koordineringen samt å samle hele eller deler av kriseteamet avhengig av situasjonen. Samlingssted vil være rapportrommet, psykiatritjenesten ved Målselv helsesenter.. Skjemaet ”Melding til kriseteamet i Målselv” brukes som mal. Det er her viktig med samtykke fra den kriserammede. Mottatt melding drøftes i kriseteamet så snart som mulig. Den som mottok meldingen (eventuelt kriseteamet) avklarer hvem som tar kontakt med kriserammede.

Kriserammede blir kontaktet gjennom oppsøkende virksomhet og får tilbud om støttesamtale og veiledning.

Tiltak i akutfasen kan bestå i

- Mental førstehjelp gjennom individuelle eller gruppesamtaler med rammede.
- Informasjon om mulige reaksjoner
- Informasjon om hvor en eventuelt kan få kontakt hvis det er behov for mer hjelp
- Kartlegging av risikopersoner

Tiltak i oppfølgingsfasen kan bestå i:

- Å samle de berørte på et senere tidspunkt for å få et inntrykk av bearbeiding av det som har skjedd, og utvikling av en eventuell sorgreaksjon.
- Å finne personer som er i fare for utvikling av plager utover det som normalt kan forventes etter gitte opplevelser.
- At ansatte risikopersoner følges særskilt opp.
- Å henvise til nødvendige tiltak for de som trenger det.
- Debriefing av ansatte.

Kontakt med kriserammede:

Første kontakt med kriserammede bør foretas av en fagperson. Dette for å bedre observasjonen og få en utfyllende kartlegging av situasjonen med utgangspunkt i meldingen. Tid og sted for første kontakt avtales med kriserammede. Skjemaet

”Oppfølging av akutte kriser i Målselv” brukes som mal. Ny kontakt neste dag eller etter kort tid kan være aktuelt. Dette med bakgrunn i å gi rom for å ”tenke etter” og bearbeide ting.

Oppsummering i kriseteamet:

Kriseteamet tar stilling til den videre oppfølgingen med utgangspunkt i ny oversikt av situasjonen. Ved mindre kriser er det som regel nok med deler av kriseteamet.

Det kan også være aktuelt at kriseteamet samles for å debriefe seg selv og fagpersoner som har vært involvert i saken, for eksempel psykiatritjenesten, hjemmetjenesten, ambulanspersonell og legekantor/vakthavende lege. Ved større kriser bør hele teamet samles, for eksempel når hele bygda engasjeres i en sak. Da må man på et tidlig tidspunkt vurdere å trekke inn 2. og 3. linjetjenesten. Det anbefales 2 møter per år for gjennomgang av rutiner. Viktig å søke veiledning fra 2.linjetjenesten ved behov.

Avslutning og evaluering:

Oppfølging av kriserammede skal i utgangspunktet være kortvarig. Intensjonen er å bidra med ”hjelp til selvhjelp” i en endret livssituasjon. Det er likevel viktig at ny kontakt med kriserammede blir tatt etter en tid (2 måneder) da etter-reaksjoner er vanlig. Rammer for avslutning skal gjøres i samråd med den/de kriserammede.

Evaluering av krisehåndtering kan innhentes både fra kriserammede og involverte personer i kriseteamet.

11. Informasjon

I mange ulykker kan det forventes behov for en felles informasjonsstrategi fra kommunens side i forhold til hvilke tiltak som iverksettes.

Dette kan være tiltak som løpende kontakt med pårørende, medier, opprettelse av informasjonstelefoner, informasjon via nettsider osv.

Kommunens informasjonsavdeling må på et tidligst mulig tidspunkt informeres om ulykken. Se del 3 om informasjon i kommunens Krisehåndteringsplan.

Planen er oppdatert 26.10.15

Lise Kristensen
Leder psykisk helsetjeneste
Målselv Kommune

13. Vedlegg 1:

MELDING TIL KRISETEAMET I MÅLSELV

Kriserammedes navn:	Født:

Adresse:	Telefon:

Hendelse (sett kryss)

- Ulykke med alvorlig personskade eller død
- Vold med alvorlig legemskade eller død
- Selvmord
- Annet

Nærmere beskrivelse:

Melding gitt til (sett kryss):

Navn	Tlf. jobb	Tlf. privat	Mobil
Lege	778 32500		906 75223
			93468845
Psykiatritjenesten	41529699		
PRO sjef nedre			922 30844
PRO sjef øvre			901 03827
Politi	112		
Prest	778 30890		957 64118
Ledende helsesøster	93468705	93013980	
Skolefaglig rådgiver	41553373	778 37525	
Rådmann			

Kriserammede er orientert om og samtykker i at melding gis: Ja Nei

Melding fra:	Dato:	Tidspunkt:

Underskrift av melder

Vedlegg 2:

OPPFØLGING AV AKUTTE KRISER I MÅSELV

Melding mottatt fra:

Dato:

Tidspunkt:

--	--	--

Melding til hvem: (har ansvar for situasjonsoversikt, koordinering og for å samle kriseteamet)

Situasjonsoversikt (hendelse):

Berørte personer:

Involverte faginstanser hittil:

Koordinering:

Hvem tar kontakt med kriserammede:

--	--

Tidspunkt for samling av kriseteam:

--

Oppsummering i kriseteamet / Ny situasjonsoversikt:

Faginstanser som bør involveres:

Lege Nei	☐ Ja ☐	Psykiatritj. Nei	☐ Ja ☐	NAV	☐ Ja ☐ Nei
Helsesøster Nei	☐ Ja ☐	Prest Nei	☐ Ja ☐	PRO	☐ Ja ☐ Nei
Politi Nei	☐ Ja ☐	Nei	☐ Ja ☐		☐ Ja ☐ Nei

Hvem gjør:

Hva videre:

Ny kontakt med kriserammede skal tas 2 måneder etter hendelsen:

Hvem: _____

Tidspunkt: _____

Ny situasjonsoversikt:

Tidspunkt for ny samling av kriseteamet: _____

Avslutning/evaluering:
